

ب-۵) مراقبت‌های مادر و نوزاد

ب-۵) مراقبت‌های مادر و نوزاد

ب	۵	۱	پذیرش مادران باردار در بلوک زایمان براساس تریاژ طبق دستورالعمل ابلاغی انجام می‌شود.
دست‌آورد استاندارد ■ معاینه و مراقبت مادران باردار، اولویت بندی و تشخیص مادران پرخطر ■ اولویت بندی مادران باردار پرخطر در هر سطح و نوع هنگام مراجعه به بیمارستان			

سنجه ۱. «پذیرش مادران براساس تریاژ انجام شده در بلوک زایمان» با رعایت الزامات ابلاغی وزارت بهداشت انجام می‌شود.			
سطح سنجه	الزامی ☐ اساسی ☒ ایده آل ☐		
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐		
گام اجرایی / ملاک ارزیابی		روش ارزیابی	
۱	وجود کارشناس / کارشناس ارشد مامائی تریاژ در اتاق معاینه بخش زایمان یا بخش اورژانس	بررسی مستند و مشاهده	
۲	تریاز مادران باردار و اولویت بندی مادران پرخطر جهت ویزیت و معاینه	مشاهده	
۳	تکمیل فرم تریاژ / گزارش مامائی دفتر سرپایی یا پرونده مادر باردار	بررسی مستند	

توضیحات:

دستورالعمل‌های مرتبط: براساس بند ۵ بخشنامه ۴۰۰/۳۰۴۹ د مورخ ۹۰/۲/۱۹ (جداسازی مادران پرخطر و کم خطر) معاونت درمان و بهداشت وزارت متبوع و آخرین نسخه ابلاغی کتاب «راهنمای کشوری ارائه خدمات مامائی و زایمان»، (بازنگری دوم این کتاب طی بخشنامه ۴۰۰/۱۱۰۵۶ د مورخ ۹۱/۸/۲۳ معاونت بهداشت و درمان ابلاغ شده است.)

هدایت کننده: رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان، مسئول شیفت

سنجه ۲. در محدوده زمانی از ابتدای بارداری تا ۴۲ روز پس از زایمان در صورت مراجعه اورژانس / غیر اورژانس به بیمارستان براساس بخشنامه ابلاغی وزارت بهداشت اولین ارزیابی توسط پزشک متخصص زنان / ماما انجام می شود.

سطح سنجه	☐ الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل
استاندارد مرتبط	☐ آموزش ☒ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
مصاحبه	۱ آگاهی پزشکان اورژانس به دستورالعمل پذیرش مادران باردار تا ۴۲ روز پس از زایمان *
بررسی مستند	۲ ویزیت مادران باردار تا ۴۲ روز پس از زایمان توسط متخصص زنان / ماما طبق دستورالعمل **
بررسی مستند	۳ ثبت نتیجه معاینات در فرم شرح حال و برگ دستورات پزشک در پرونده بیمار

توضیحات:

* در صورت مراجعه مادر به علل اورژانس و غیر اورژانس (به دلیل مشکلات بارداری / غیر بارداری) توسط متخصص زنان / ماما از نظر مامایی بررسی و معاینه می شوند.

** دستورالعمل های مرتبط: بخشنامه شماره ۶۶۲۲ / ۴۰۰ د مورخ ۱۶ / ۵ / ۱۳۹۱ با موضوع پذیرش مادران باردار

هدایت کننده: رئیس / مدیرعامل بیمارستان، رئیس بخش اورژانس

ب	۵	۲	در بلوک زایمان اتاق آمادگی، زایمان و بهبودی (LDR) ایجاد شده و فعال است.
دست‌آورد استاندارد ترویج زایمان طبیعی از طریق خوشایند سازی و استاندارد سازی فضای فیزیکی و بهبود مراقبت‌های زایمان			

سنجه ۱. در هر اتاق LDR منحصرأ از یک مادر مراقبت می‌شود.

سطح سنجه	الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
مشاهده	طراحی بلوک زایمان به شیوه LDR ^۱
مشاهده و مصاحبه	اتاق LDR اختصاصی برای هر مادر باردار *
بررسی مستند	ارائه مراقبت‌های مربوط به لیبر، زایمان و دو ساعت اول پس از زایمان

توضیحات:
* دستورالعمل ترویج زایمان طبیعی در طرح تحول سلامت نامه شماره ۸۹/۱۰۰ مورخ ۹۳/۲/۷

هدایت کننده: کمیته ترویج زایمان طبیعی و ایمن، رئیس / مدیر عامل بیمارستان، رئیس بخش زایمان

سنجه ۲. امکان حضور همراه در اتاق LDR فراهم و تسهیلات رفاهی لازم جهت اقامت همراه فراهم است.

سطح سنجه	الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
مصاحبه	امکان حضور همراه در اتاق LDR بلوک زایمان
مشاهده	وجود تسهیلات همراه * در اتاق LDR بلوک زایمان

توضیحات: * تسهیلات حضور همراه جهت اقامت شامل صندلی تخت‌خواب شو، تلفن، یخچال و ... طبق دستورالعمل‌های مرتبط:
دستورالعمل ترویج زایمان طبیعی در طرح تحول سلامت نامه شماره ۸۹/۱۰۰ مورخ ۹۳/۲/۷

هدایت کننده: کمیته ترویج زایمان طبیعی و ایمن، رئیس / مدیر عامل بیمارستان، رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان

بیمارستان از مدیریت مراقبت‌های مادران باردار اطمینان حاصل می‌کند.

۳

۵

ب

دست‌آورد استاندارد

بهبود مراقبت از مادران باردار

ارتقای ایمنی مادر

سنجه ۱. مراقبت‌های معمول از مادران باردار براساس دستورالعمل‌های ابلاغی وزارت بهداشت انجام می‌شود.

ایده آل

اساسی

الزامی

سطح سنجه

روش ارزیابی

گام اجرایی / ملاک ارزیابی

مصاحبه

۱ دست‌رسی کارکنان به آخرین نسخه ابلاغی کتاب «راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان»

بررسی مستند و مشاهده

۲ ارائه مراقبت‌های معمول لیبر و زایمان مرحله اول، دوم، سوم و چهارم زایمان برای مادران باردار به طور کامل و صحیح *

توضیحات:

* بر اساس آخرین نسخه ابلاغی کتاب «راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان»، بازنگری دوم این کتاب طی بخشنامه ۹۱/۸/۲۳ مورخ ۴۰۰/۱۱۰۵۶

هدایت کننده: رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان

سنجه ۲. خط مشی و روش «مدیریت مادران پرخطر در بلوک زایمان» براساس راهنمای کشوری خدمات مامایی و زایمان تدوین شده و کارکنان مرتبط از آن آگاهی دارند و بر اساس آن عمل می نمایند.

سطح سنجه	الزامی ☒	اساسی ☐	ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☒	ایمنی بیمار ☒	هتلینگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی		
بررسی مستند	تدوین خط مشی و روش مدیریت مادران پرخطر در بلوک زایمان		
بررسی مستند	شناسایی و مشارکت صاحبان فرآیند * در تدوین خط مشی و روش		
بررسی مستند	رعایت هم سویی با سیاست های اصلی بیمارستان		
بررسی مستند	شناسایی و تأمین منابع، امکانات و کارکنان مرتبط		
بررسی مستند	ترتیب و توالی منطقی از آغاز تا پایان روش اجرایی		
بررسی مستند	تعیین مسئول انجام هریک از سطوح روش اجرایی		
بررسی مستند و مشاهده	ابلاغ فایل الکترونیک خط مشی و روش		
مصاحبه	آگاهی کارکنان درخصوص خط مشی و روش		
بررسی مستند	پیش بینی اقدامات فوری در مواجهه با مادران پرخطر* براساس دستورالعمل ابلاغی ** در روش اجرایی		
بررسی مستند و مشاهده	انطباق عملکرد کارکنان با خط مشی و روش از تاریخ ابلاغ		

توضیحات:

* رئیس بخش زایمان و مامای مسئول بخش
 ** در صورتی که اولین ارزیابی نشان دهد که مادر باردار در گروه پرخطر (فهرست مادران پرخطر توسط وزارت بهداشت ابلاغ گردیده است.) قرار دارد هم زمان با انجام اقدامات درمانی ضروری، فوراً پزشک متخصص زنان و زایمان / دستیار ارشد در مراکز آموزشی در بالین مادر حاضر می شود و در صورت نیاز به معاینات یا مشاوره های تخصصی دیگر، این مهم نیز توسط پزشک متخصص / دستیار ارشد در مراکز آموزشی انجام شود.
 *** آخرین نسخه ابلاغی کتاب «راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان»، بازنگری دوم این کتاب طی بخشنامه ۱۱۰۵۶ / ۴۰۰ د مورخ ۹۱/۸/۲۳

هدایت کننده: رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان

سنجه ۳. آمپول روگام در لیست داروهای ضروری پیش بینی شده و چگونگی تهیه آن در مهلت زمانی مقرر براساس راهنمای کشوری خدمات مامایی و زایمان تعیین شده و بر اساس آن اقدام می نمایند.

سطح سنجه	الزامی ☐ اساسی ☒ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☒ هتلینگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
۱	پیش بینی آمپول روگام در فهرست داروهای ضروری ابلاغی کمیته دارو و درمان در بلوک زایمان بررسی مستند
۲	تهیه* و تزریق آمپول روگام بر اساس دستورالعمل ابلاغی** به مادر زایمان کرده حداکثر تا ۷۲ ساعت پس از زایمان مشاهده و مصاحبه
۳	ثبت سوابق تزریق روگام در پرونده مادر بررسی مستند

توضیحات:

* اگر آمار مادران باردار به نحوی است که ضرورتی برای وجود آمپول روگام در بخش نباشد و طی فرآیندی از سایر مراکز این آمپول تهیه شود، بایستی تمامی کارکنان از این فرآیند آگاهی داشته و در زمان مقرر (حداکثر تا ۷۲ ساعت پس از زایمان) تهیه و تزریق شود. ** آخرین نسخه ابلاغی کتاب «راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان»، (بازنگری دوم این کتاب طی بخشنامه ۱۱۰۵۶/۴۰۰ مورخ ۹۱/۸/۲۳ معاونت بهداشت و درمان ابلاغ شده است).

هدایت کننده: رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان، رئیس بخش مراقبت های دارویی

سنجه ۴. پایش مادر تا ۲ ساعت پس از زایمان براساس دستورالعمل ابلاغی وزارت بهداشت انجام می شود.

سطح سنجه	الزامی ☐ اساسی ☒ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☒ هتلینگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
۱	آگاهی کارکنان به اصول مراقبت مادران تا دو ساعت پس از زایمان طبق دستورالعمل مصاحبه
۲	ارائه مراقبت مستمر به مادران تا دو ساعت پس از زایمان* طبق دستورالعمل ابلاغی** بررسی مستند و مشاهده

توضیحات:

* کنترل علائم حیاتی، خونریزی، انقباض رحم و سایر موارد طبق دستورالعمل ابلاغی
** آخرین نسخه ابلاغی کتاب «راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان»، (بازنگری دوم این کتاب طی بخشنامه ۱۱۰۵۶/۴۰۰ مورخ ۹۱/۸/۲۳ معاونت بهداشت و درمان ابلاغ شده است).

هدایت کننده: رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بخش، سرپرستار/مسئول اتاق عمل

سنجه ۵. «مدیریت درد مادران باردار» براساس راهنمای کشوری خدمات مامایی و زایمان انجام می شود.

سطح سنجه	الزامی ☒ اساسی ☒ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☒ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
مشاهده	۱ دسترسی کارکنان بلوک زایمان به فایل الکترونیک راهنمای روش‌های بی دردی / کاهش درد ابلاغی از وزارت بهداشت *
مصاحبه	۲ آگاهی کارکنان بلوک زایمان به مزایا و معایب روش‌های بی دردی / کاهش درد و دستورالعمل ابلاغی وزارت بهداشت
مصاحبه و مشاهده	۳ به کارگیری حداقل یکی از روش‌های بی دردی / کاهش درد براساس تمایل مادر: * توسط ماما / پزشک

توضیحات:

* آخرین نسخه ابلاغی کتاب «راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان»، بازنگری دوم این کتاب طی بخشنامه ۱۱۰۵۶ / ۴۰۰ د مورخ ۹۱ / ۸ / ۲۳

** توضیحات لازم به مادر درخصوص محاسن و معایب روش های دارویی بی دردی و غیر دارویی کم دردی توسط ماما / پزشک ارائه و به انتخاب مادر یکی از روش ها بکارگیری می شود.

هدایت کننده: رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان

سنجه ۶. اثربخشی مراقبت‌های مادر و نوزاد با استفاده از ابزار بررسی کیفیت خدمات بخش زایمان (ابلاغی وزارت بهداشت) سنجش و پایش شده و اقدام اصلاحی / برنامه بهبود تدوین و اجرا می‌شود.

سطح سنجه	الزامی ☐ اساسی ☒ ایده‌آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
۱	دسترسی ارائه دهندگان خدمات زایمان، به ابزار بررسی کیفیت خدمات بخش زایمان*
۲	آگاهی ارائه دهندگان خدمات زایمان از محتوای ابزار بررسی کیفیت خدمات در بخش زایمان
۳	ارزیابی اثربخشی مراقبت‌های مادر با استفاده از ابزار مربوط در فواصل زمانی معین توسط مامای مسئول
۴	تکمیل فرم مربوط طبق دستورالعمل ابلاغی**
۵	انجام اقدام اصلاحی / تدوین برنامه بهبود

توضیحات:

* چک لیست ابلاغی از وزارت بهداشت به صورت فایل الکترونیک طی بخش نامه شماره ۱۳۲۰۶/۴۰۰ مورخ ۹۲/۱۰/۱۸
 ** آخرین نسخه ابلاغی کتاب «راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان»، (بازنگری دوم این کتاب طی بخشنامه ۱۱۰۵۶/۴۰۰ مورخ ۹۱/۸/۲۳ معاونت بهداشت و درمان ابلاغ شده است.)

هدایت کننده: کمیته ترویج زایمان طبیعی و ایمن، رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان، مسئول فنی بیمارستان

سنجه ۷. پزشک متخصص زنان و زایمان طبق شیوه نامه ارتقای حضور متخصص زنان و زایمان بر اساس بخشنامه ابلاغی وزارت بهداشت، در بیمارستان مقیم است و بر اساس وظایف محوله فعالیت می‌کند.

سطح سنجه	الزامی ☐ اساسی ☒ ایده‌آل ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
۱	لیست ماهانه پزشکان مقیم * بلوک زایمان توسط مدیریت بیمارستان
۲	حضور پزشکان مقیم بلوک زایمان طبق برنامه بر بالین مادران طبق شیوه نامه ابلاغی**

توضیحات:

* در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی باید از دستورالعمل طرح تحول نظام سلامت در خصوص مقیمی و ماندگاری تبعیت شود.
 ** دستورالعمل‌های مرتبط: شیوه نامه ارتقای حضور متخصصین زنان و زایمان، نامه شماره ۱۴۲۶۴/۴۰۰ مورخ ۹۱/۱۰/۲۶ در صورت تغییر شیفت‌های کاری پزشکان در طی ماه لازم است با هماهنگی رییس بخش لیست ماهانه اصلاح و به روز رسانی شود.

هدایت کننده: رئیس / مدیرعامل بیمارستان، رئیس بخش زایمان

ب	۵	۴	بیمارستان از آموزش مادران در خصوص مراقبت از خود و نوزادش، اطمینان حاصل می‌کند.
دستورالعمل استاندارد حفظ سلامت و ارتقای ایمنی مادران باردار مشارکت مادران در خود مراقبتی و مراقبت از نوزاد			

سنجه ۱. آموزش به مادران درخصوص خودمراقبتی بر اساس دستورالعمل های ابلاغی وزارت بهداشت انجام می شود.								
سطح سنجه		☐ الزامی	☒ اساسی	☐ ایده آل				
استاندارد مرتبط		☐ آموزش	☐ ایمنی بیمار	☒ هتلینگ	☐ دوستدار مادر	☐ دوستدار کودک	☐ ارتقاء سلامت	☐ سایر
روش ارزیابی		گام اجرایی / ملاک ارزیابی						
مشاهده		دسترسی کارکنان بلوک زایمان به دستورالعمل ابلاغی وزارت بهداشت						
مصاحبه		آگاهی کارکنان بلوک زایمان به دستورالعمل ابلاغی وزارت بهداشت						
مشاهده		ارائه آموزش به زبان ساده و قابل فهم به مادران توسط ماما / پزشک						

توضیحات: * دستورالعمل‌های مرتبط: آخرین نسخه ابلاغی کتاب «راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان»، (بازنگری دوم این کتاب طی بخشنامه ۱۱۰۵۶/۴۰۰ مورخ ۹۱/۸/۲۳ معاونت بهداشت و درمان ابلاغ شده است.)	
هدایت کننده: رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان	

سنجه ۲. توضیحات و آموزش‌های لازم در زمینه نحوه زایمان، روش‌های کاهش درد زایمان، مراقبت‌های نوزاد به مادران باردار (قبل از زایمان)، اهمیت و چگونگی برقراری تماس پوست با پوست مادر با نوزاد بلافاصله پس از تولد و شروع تغذیه با شیر مادر در ساعت اول تولد، توسط ماما به مادر و همراهان وی ارائه می‌شود.

سطح سنجه		الزامی	اساسی	ایده آل
گام اجرایی / ملاک ارزیابی		روش ارزیابی		
۱	تعیین مفاد آموزشی مادران قبل از زایمان؛ توسط رئیس بخش و مامای مسئول	مصاحبه		
۲	آگاهی کارکنان به مفاد آموزشی مادران قبل از زایمان	مصاحبه		
۳	ارائه آموزش و توضیحات به زبان ساده و قابل فهم درخصوص نحوه زایمان به مادران قبل از زایمان	مصاحبه		
۴	ارائه آموزش و توضیحات به زبان ساده و قابل فهم درخصوص روش‌های کاهش درد به مادران قبل از زایمان	مصاحبه		
۵	ارائه آموزش و توضیحات به زبان ساده و قابل فهم درخصوص چگونگی برقراری تماس پوست با پوست مادر با نوزاد	مصاحبه		
۶	ارائه آموزش و توضیحات به زبان ساده و قابل فهم درخصوص شروع تغذیه با شیر مادر در ساعت اول تولد به مادران قبل از زایمان	مصاحبه		

توضیحات:

در مفاد آموزشی موارد لازم برای آموزش به همراهان نیز تعیین و بر اساس آن اقدام می‌شود.
توصیه: آموزش‌های ارائه شده در پرونده بیماران ثبت شود.

هدایت کننده: رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان

سنجه ۳. پزشک/ ماما آموزش های لازم را در خصوص مراقبت های مادر پس از زایمان، به صورت شفاهی و به زبان قابل درک به وی ارائه می کند.

سطح سنجه	الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل ☐	استاندارد مرتبط
	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐	
گام اجرایی / ملاک ارزیابی		
روش ارزیابی		
مصاحبه	۱ تعیین مفاد آموزشی مراقبت های مادری پس از زایمان توسط رییس بخش و مامای مسئول	
مصاحبه	۲ آگاهی کارکنان به مفاد آموزشی مراقبت های مادری پس از زایمان	
مصاحبه	۳ ارائه آموزش و توضیحات به زبان ساده و قابل فهم درخصوص زمان خروج از تخت به مادران پس از زایمان	
مصاحبه	۴ ارائه آموزش و توضیحات به زبان ساده و قابل فهم درخصوص علایم خطر به مادران پس از زایمان	
مصاحبه	۵ ارائه آموزش و توضیحات به زبان ساده و قابل فهم درخصوص بهداشت فردی، میزان فعالیت و تغذیه به مادران پس از زایمان	
مصاحبه	۶ ارائه آموزش و توضیحات به زبان ساده و قابل فهم درخصوص نحوه مراقبت از محل اپیزیوتومی به مادران پس از زایمان	

توضیحات:

توصیه. آموزش های ارائه شده در پرونده بیماران ثبت می شود.

هدایت کننده: رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان

سنجه ۴. پزشک/ ماما آموزش های لازم را در خصوص مراقبت های نوزاد به صورت شفاهی به زبان قابل درک به وی ارائه می کند و یک نسخه مکتوب از آموزش ارائه شده تحویل مادر و تصویر آن به امضای مادر و پزشک/ ماما در پرونده وی نگهداری می شود.

سطح سنجه	الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل ☐	استاندارد مرتبط
	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☒ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐	
گام اجرایی / ملاک ارزیابی		
روش ارزیابی		
مصاحبه	۱ تعیین مفاد آموزش های مراقبت از نوزاد*	
مصاحبه	۲ آگاهی کارکنان به مفاد آموزشی مراقبت از نوزاد	
مصاحبه	۳ ارائه آموزش های لازم در خصوص مراقبت از نوزاد به مادران پس از تولد	
مصاحبه	۴ ثبت آموزش های ارائه شده به مادر در خصوص نحوه مراقبت از نوزاد در پرونده **	

توضیحات:

* نسخه کتبی آموزش به مادر ارائه می شود.

** براساس راهنمای پایش بیمارستان های دوستدار کودک

هدایت کننده: رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان

ب	۵	۵	بیمارستان از مدیریت مراقبت‌های نوزادان اطمینان حاصل می‌کند.
دست‌آورد استاندارد پیشگیری از هرگونه اشکال در احراز هویت و جابجایی احتمالی نوزادان حفظ سلامت و ارتقای ایمنی نوزادان ارزیابی اثربخشی مراقبت‌ها و امکان بازنگری آنها			

سنجه ۱. شناسایی صحیح نوزاد در هنگام تولد، براساس الزامات ابلاغی وزارت بهداشت، انجام می‌شود.

سطح سنجه	الزامی ☒ اساسی ☐ ایده‌آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☒ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
۱	شناسایی صحیح نوزاد در هنگام تولد مطابق با فرآیند تعیین هویت و حفظ امنیت نوزاد مندرج در نسخه ابلاغی *
۲	استفاده از مچ بند شناسایی برای مادر و نوزاد در بدو پذیرش مادر
۳	ثبت مشخصات مربوط به نوزاد پس از زایمان بر مچ بند نوزاد
۴	نشان دادن نوزاد و اعلام جنسیت به مادر در اولین فرصت پس از تولد
۵	نصب مچ بند نوزاد بلافاصله پس از تولد در اتاق زایمان / اتاق عمل
۶	انتقال هم‌زمان مادر و نوزاد به بخش پس از زایمان
۷	شناسایی نوزاد در هنگام انجام هرگونه اقدام مراقبتی

توضیحات:

* آخرین نسخه ابلاغی بسته نوزاد سالم، دستورالعمل شناسایی صحیح بیماران همچنین لازم است بسته خدمتی مراقبت از نوزاد سالم در دسترس ارائه‌دهندگان خدمات زایمانی قرار گرفته و ایشان از محتوای آن آگاهی کامل داشته باشند و مطابق آن عمل نمایند.

هدایت‌کننده: رئیس / مدیرعامل بیمارستان، رئیس بخش زایمان، رئیس اتاق عمل، مسئول مدارک پزشکی (مدیریت اطلاعات سلامت)

سنجه ۲. مراقبت‌های معمول نوزاد براساس بسته خدمتی مراقبت از نوزاد سالم در بیمارستان انجام می‌شود.

سطح سنجه		الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی	
مشاهده	دسترسی کارکنان مرتبط به فایل الکترونیک بسته خدمتی مراقبت از نوزاد سالم	
مصاحبه	آگاهی کارکنان مرتبط از محتوای بسته خدمتی مراقبت از نوزاد سالم	
مشاهده	مراقبت‌های معمول از نوزاد* منطبق با فرآیندهای مندرج در فصول بسته خدمتی مراقبت از نوزاد سالم**	
بررسی مستند	ثبت مراقبت‌های معمول از نوزادان در پرونده	

توضیحات:

* مراقبت‌های پیش از تولد، بعد از تولد و در طول دوران بستری
 **: دستورالعمل‌های مرتبط: آخرین نسخه ابلاغی بسته نوزاد سالم

هدایت کننده: رئیس/ مدیرعامل بیمارستان، رئیس بخش زایمان، رئیس اتاق عمل

سنجه ۳. تغذیه نوزاد با شیر مادر و آموزش مادران برای شیردهی قبل از ترخیص براساس کتاب حمایت و ترویج تغذیه با شیر مادر (در بیمارستان‌های دوستدار کودک و مجموعه راهنمای آموزشی مادران برای شیردهی) انجام می‌شود.

سطح سنجه		الزامی ☐ اساسی ☒ ایده آل ☐		
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐			
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی			
مصاحبه	آموزش مادران در خصوص شیردهی بر اساس کتاب حمایت و ترویج تغذیه با شیر مادر در بیمارستان های دوستدار کودک*			
مشاهده	قادر بودن مادر به تغذیه شیرخوارش با شیر خود، قبل از ترک بخش زایمان			
مصاحبه	آگاهی مادران از اهمیت تغذیه انحصاری با شیر مادر در ۶ ماه اول و تداوم شیردهی همراه با غذاهای کمکی تا دو سالگی			
مشاهده	تغذیه مناسب شیرخوار از شیر مادر و تکمیل فرم مشاهده شیردهی توسط ماما/ کارکنان			
مصاحبه	آگاهی مادران در خصوص نحوه دسترسی و برخورداری از حمایت مستمر و مکان مراجعه در صورت مشکل شیردهی			

توضیحات:

* راهنمای پایش بیمارستان‌های دوستدار کودک

هدایت کننده: رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان

سنجه ۴. در هر زایمان حداقل یک نفر کارشناس مامایی دارای گواهی احیاء پایه نوزاد، از بخش زایمان به عنوان مسئول انحصاری نوزاد حضور دارد.

سطح سنجه	☐ الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل
استاندارد مرتبط	☐ آموزش ☒ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
بررسی مستند	۱ اخذ گواهی دوره آموزشی احیاء نوزاد * توسط ماماهاى بخش زایمان / کارشناس مراقب نوزاد * در اتاق عمل
مشاهده	۲ یک نفر کارشناس مامایی دارای گواهی احیاء پایه نوزاد در هر زایمان
مشاهده	۳ حضور حداقل یک کارشناس مراقب نوزاد در اتاق عمل دارای گواهی احیاء پایه نوزاد ***

توضیحات:

- * حداقل احیاء پایه و در بازه زمانی تعیین شده در بسته خدمتی احیاء نوزاد طبق آخرین نسخه ابلاغی بسته احیاء نوزاد
- ** ترجیحا ماما باشد.
- *** توصیه. حضور یک مامای دارای گواهی آموزش احیاء پایه نوزاد به عنوان مسئول انحصاری نوزاد علاوه بر عامل زایمان

هدایت کننده: رئیس / مدیرعامل بیمارستان، کمیته ترویج زایمان طبیعی و ایمن، رییس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان، سرپرستار اتاق عمل

سنجه ۵. روش اجرایی «حفظ امنیت و ایمنی نوزاد» براساس بسته خدمتی مراقبت از نوزاد سالم در بیمارستان تدوین شده، و کارکنان مربوطه از آن آگاهی دارند و براساس آن عمل می نمایند.

سطح سنجه	الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☒ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقا، سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
۱	تدوین روش اجرایی
۲	مشارکت صاحبان فرآیند * در تدوین روش اجرایی
۳	شناسایی و تأمین منابع، امکانات و کارکنان مرتبط
۴	ترتیب و توالی منطقی از آغاز تا پایان روش اجرایی
۵	تعیین مسئول انجام هریک از سطوح روش اجرایی
۶	لحاظ آخرین نسخه ابلاغی بسته نوزاد سالم در روش اجرایی
۷	اطلاع رسانی روش اجرایی به کارکنان مرتبط با استفاده از فایل الکترونیکی*
۸	آگاهی کارکنان مرتبط* از روش اجرایی

توضیحات:

* رؤسا و مسئولان بخش زایمان، مامایی و نوزادان

هدایت کننده: رئیس / مدیرعامل بیمارستان، رئیس بخش زایمان، رئیس بخش نوزادان، مامای مسئول بلوک زایمان

سنجه ۶. برقراری تماس پوستی مادر و نوزاد بلافاصله پس از تولد و شروع تغذیه با شیر مادر در ساعت اول تولد، براساس دستورالعمل‌های ابلاغی وزارت بهداشت انجام می‌شود.

سطح سنجه	☐ الزامی ☒ اساسی ☐ ایده‌آل
استاندارد مرتبط	☐ آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلیزنگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
مصاحبه	۱ آگاهی کارکنان از دستورالعمل برقراری تماس پوستی مادر و نوزاد*
مصاحبه	۲ آگاهی کارکنان از سیاست تغذیه با شیر مادر در بیمارستان
مصاحبه	۳ برقراری تماس پوستی مادر و نوزاد بلافاصله پس از تولد
مشاهده	۴ شروع تغذیه با شیر مادر در ساعت اول تولد بر اساس دستورالعمل ابلاغی**

توضیحات:

* ضرورت دسترسی کارکنان به فایل الکترونیک دستورالعمل برقراری تماس پوستی مادر و نوزاد و بسته مراقبت‌های نوزاد سالم
 ** دستورالعمل برقراری تماس پوستی مادر و نوزاد بلافاصله پس از تولد و شروع شیر مادر در ساعت اول، آخرین نسخه بسته خدمتی مراقبت‌های نوزاد سالم

هدایت‌کننده: رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان، سرپرستار اتاق عمل

سنجه ۷. اثربخشی مراقبت‌های نوزاد با استفاده از ابزار بررسی کیفیت خدمات بخش زایمان، ابلاغی وزارت بهداشت، سنجش و پایش می‌شود و اقدام اصلاحی/ برنامه بهبود تدوین و اجرا می‌شود.

سطح سنجه	☐ الزامی ☒ اساسی ☐ ایده‌آل
استاندارد مرتبط	☐ آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلیزنگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
بررسی مستند	۱ دسترسی مسئول بلوک زایمان به ابزار بررسی کیفیت خدمات بخش زایمان
بررسی مستند	۲ ارزیابی اثربخشی مراقبت‌های نوزادان با استفاده از ابزار مربوط در فواصل زمانی معین توسط مامای مسئول بلوک زایمان
بررسی مستند	۳ تکمیل فرم مربوط طبق دستورالعمل ابلاغی *

توضیحات:

* ابزار بررسی کیفیت خدمات در بخش زایمان، نامه شماره ۱۳۲۰۶/۴۰۰/دمورخ ۱۸/۱۰/۹۲

هدایت‌کننده: کمیته ترویج زایمان طبیعی، رییس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان

بیمارستان از تکمیل فرم های لیبر، زایمان و پس از زایمان اطمینان حاصل می‌کند.

۶

۵

ب

دستاورد استاندارد

■ ثبت مستندات پرونده پزشکی منطبق بر قوانین و مقررات

سنجه ۱. برای هریک از مادران باردار بستری در اتاق لیبر، پارتوگراف براساس راهنمای ابلاغی تکمیل و در پرونده نگهداری می‌شود.

سطح سنجه		الزامی	اساسی	ایده آل
گام اجرایی / ملاک ارزیابی		روش ارزیابی		
۱	آگاهی کارکنان از نحوه تکمیل فرم پارتوگراف	مصاحبه		
۲	تکمیل پارتوگراف برای مادران باردار در لیبر طبق راهنمای ابلاغی توسط ماما *	بررسی مستند		

توضیحات:

* استفاده از فرم پارتوگراف طی نامه شماره ۱۵۹۵۰/۴۰۰ د مورخ ۱۳۹۰/۶/۲

هدایت کننده: رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان

سنجه ۲. پزشک/ ماما اقدامات مراقبتی و درمانی را در پرونده مادر باردار، به صورت خوانا با مهر و امضا با ذکر تاریخ و ساعت ثبت می‌کند.

سطح سنجه		الزامی	اساسی	ایده آل
گام اجرایی / ملاک ارزیابی		روش ارزیابی		
۱	ثبت اقدامات و دستورات در پرونده مادر باردار توسط ماما	بررسی مستند		
۲	ثبت اقدامات و دستورات در پرونده مادر باردار توسط پزشک	بررسی مستند		
۳	ثبت اقدامات و دستورات در پرونده مادر باردار در بدو پذیرش، زمان لیبر، حین و پس از زایمان به صورت خوانا، با مهر و امضا و ذکر تاریخ و ساعت *	بررسی مستند		

توضیحات:

* دستورالعمل ۱۸ برگ اصلی پرونده

هدایت کننده: رییس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان

سنجه ۳. برگه های لیبر و ۹ برگ ابلاغی وزارت بهداشت تکمیل می شود.

سطح سنجه	☐ الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل
استاندارد مرتبط	☐ آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
بررسی مستند	۱ تکمیل برگه های لیبر و ۹ برگ ابلاغی وزارت بهداشت در لیبر و زایمان و پس از زایمان به طور کامل و خوانا *
بررسی مستند	۲ مهر، امضا، ساعت و تاریخ در پرونده تمامی مادران باردار پس از تکمیل برگه های لیبر و ۹ برگ ابلاغی وزارت بهداشت ** *

توضیحات:

* بخشنامه ۹ برگ ابلاغی بلوک زایمان، نامه شماره ۱۹۱۲۰/۴۰۰ مورخ ۹۳/۹/۱۸

** در طول لیبر، زایمان و پس از زایمان ۹ برگ ابلاغی وزارت بهداشت شامل شرح حال مادر باردار، فرم لیبر، ارزیابی ترومبوآمبولی، فرم گزارش زایمان، معاینه نوزاد توسط عامل زایمان، شرح حال نوزاد، معاینه نوزاد توسط پزشک، تزریق سولفات منیزیوم، فرم پارتوگراف به طور کامل و خوانا با مهر، امضا، ساعت و تاریخ در پرونده تمامی مادران باردار تکمیل می شود.

هدایت کننده: رئیس بخش زایمان، مامای مسئول بلوک زایمان

بیمارستان شرایط لازم جهت مراقبت‌های معمول نوزاد در زایمان‌های پرخطر را در هنگام زایمان فراهم می‌کند.

ب | ۵ | ۷

دست‌آورد استاندارد

■ انجام اقدامات نجات دهنده به موقع توسط پزشکان دارای مهارت احیا، پیشرفته نوزادان

سنجه ۱. در زایمان‌های پرخطر اعم از زایمان‌های دارای عوامل خطر بارداری و در زایمان‌هایی که نیاز به عملیات احیا، نوزاد پیش‌بینی می‌شود، یک پزشک متخصص اطفال دارای گواهی احیا، پیشرفته نوزاد، در اتاق زایمان / اتاق عمل (بیماران سزارین) حضور دارد.

سطح سنجه	الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء، سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
بررسی مستند	۱ وجود برنامه شیفت همکاری پزشکان * واجد گواهی احیا، پیشرفته نوزاد در بلوک زایمان
بررسی مستند	۲ حضور پزشک متخصص اطفال در زایمان‌های پرخطر و زایمان‌هایی که نیاز به عملیات احیا، نوزاد پیش‌بینی می‌شود در بلوک زایمان **

توضیحات:

* پزشک متخصص اطفال دارای گواهی احیا، پیشرفته نوزاد طبق آخرین نسخه ابلاغی بسته خدمتی احیا، نوزاد
 ** لازم است فهرست و شیفت متخصصین اطفال واجد گواهینامه احیا، پیشرفته نوزاد در بلوک زایمان / اتاق عمل (بیماران سزارینی) موجود باشد و در مواردی که زایمان دارای عوامل خطر بارداری است و همچنین زایمان‌هایی که احتمال تولد نوزاد نیازمند احیا، وجود دارد، قبل از تولد نوزاد، پزشک اطفال کشیک توسط ماما / پزشک زنان فراخوان شده، بر بالین مادر حاضر شوند، اقدامات مورد نیاز را برای نوزاد انجام داده و در پرونده مادر / نوزاد ثبت می‌کند.

هدایت کننده: رئیس / مدیرعامل بیمارستان، رئیس بخش زایمان، رئیس اتاق عمل

سنجه ۲. حداقل یک نفر (پزشک) دارای گواهی احیاء پیشرفته نوزاد در تمام شیفت های بلوک زایمان در تمامی ساعات شبانه روز و روزهای هفته در بیمارستان حضور دارد.

سطح سنجه	☐ الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل
استاندارد مرتبط	☐ آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
مشاهده	۱ در بلوک زایمان وجود برنامه شیفت همکاری پزشکان * واجد گواهی احیاء پیشرفته نوزاد حاضر در بیمارستان **
مشاهده	۲ حضور حداقل یک پزشک واجد گواهی احیاء پیشرفته نوزاد در صورت نیاز به احیاء نوزادان در بلوک زایمان ***
بررسی مستند	۳ مشارکت پزشک واجد گواهی احیاء پیشرفته نوزاد طبق برنامه در احیاء نوزادان و ثبت اقدامات در پرونده مادر/نوزاد

توضیحات:

* زنان / متخصص بیهوشی / اطفال / طب اورژانس / پزشک عمومی اورژانس
 ** حضور پزشکان طبق برنامه در بیمارستان کافی است و نیازی به حضور در بخش بلوک زایمان بجز موارد اعلام کد احیاء نوزادن نیست.
 *** در تمام ساعات شبانه روز (تعطیل و غیرتعطیل) بر اساس آخرین نسخه ابلاغی بسته خدمتی احیاء نوزاد

هدایت کننده: رئیس / مدیرعامل بیمارستان، رئیس بخش زایمان

ب	۵	۸	بیمارستان شرایط شیردهی و امکانات مورد نیاز مادران را فراهم می‌کند.
دستاورد استاندارد ترویج تغذیه ایمن با شیر مادر حمایت جسمی و روحی از مادران پس از زایمان			

سنجه ۱. اتاق آموزش، شیردهی و امکانات لازم، برای مادران در بخش زنان و زایمان و مادرانی که نوزاد و شیرخوار زیر دو سال بستری در بخش نوزادان، NICU و کودکان دارند، وجود دارد.			
سطح سنجه	الزامی	اساسی	ایده آل
استاندارد مرتبط	آموزش	ایمنی بیمار	هتلینگ
		دوستدار مادر	دوستدار کودک
		ارتقاء سلامت	سایر
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی		
مصاحبه	امکان استفاده برای تمامی مادرانی که نوزاد و شیرخوار زیر دو سال آنها بستری * است		
مصاحبه	امکان استفاده مادران بستری که نوزاد و شیرخوار زیر دو سال دارند از اتاق آموزش و شیردهی		
مشاهده	وجود امکانات لازم در اتاق آموزش و شیردهی **		

توضیحات:

* نوزاد و شیرخوار بستری در NICU، نوزادان، کودکان، زنان و زایمان
 ** اتاق استراحت، تخت، یخچال، دسترسی به حمام و سرویس بهداشتی، دسترسی به غذا و مایعات، دسترسی به مراقبت درمانی در صورت نیاز، دسترسی به صندلی راحتی زیر پای و امکان ملاقات پدر، دسترسی به تلفن
 دستورالعمل‌های مرتبط: راهنمای پایش بیمارستان دوستدار کودک

هدایت کننده: رئیس بیمارستان، رئیس بخش زایمان، رئیس بخش کودکان، رئیس بخش NICU، رئیس بخش نوزادان، مامای مسئول بلوک زایمان

سنجه ۲. امکانات مورد نیاز مادران پس از زایمان وجود دارد.

سطح سنجه	☐ الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل
استاندارد مرتبط	☐ آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلیزنگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
مصاحبه	۱ سرو غذا و میان وعده برای مادران * بعد از زایمان
مشاهده	۲ وجود تسهیلات همراه مادر پس از زایمان **

توضیحات:

* شامل مادرانی که در ساعات شب زایمان می کنند می شود.
 ** امکان داشتن همراه برای ارائه حمایت های جسمی، روحی و روانی مادر
 دستورالعمل های مرتبط: راهنمای پایش بیمارستان دوستدار کودک

هدایت کننده: رئیس بیمارستان، رئیس بخش زنان و زایمان، مامای مسئول بخش، سرپرستار بخش زنان

سنجه ۳. امکان استفاده از شیردوش برقی، وسایل نگهداری و خورانش شیر دوشیده شده و وسایل استریل کردن ظروف مربوطه وجود دارد.

سطح سنجه	الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
مشاهده	۱ امکان استفاده از وسایل کمکی شیردهی ایمن فراهم است*
مشاهده	۲ استریل نمودن شیردوش و ظروف شیر طبق دستورالعمل*
مشاهده	۳ فراهم بودن امکانات نگهداری ایمن شیر مادر*

توضیحات:

* در بخش‌های زنان و زایمان، نوزادان، NICU، کودکان، دسترسی به تجهیزات و پیشگیری عفونت در ذخیره کردن شیر مادر شامل شیردوش برقی بیمارستانی، وسایل و دستورالعمل استریل کردن شیردوش و ظروف شیر در هر یک از بخش‌های فوق‌الذکر به صورت مجزا موجود است.
دستورالعمل‌های مرتبط: راهنمای پایش بیمارستان دوستدار کودک، وسایل نگهداری شیر، یخچال با دمای مناسب

هدایت کننده: مدیر بیمارستان، مدیر پرستاری، رئیس بخش زایمان، رئیس بخش کودکان، رئیس بخش NICU، رئیس بخش نوزادان، مامای مسئول بلوک زایمان

بیمارستان در راستای ترویج زایمان طبیعی ایمن، اقدامات برنامه ریزی شده انجام می‌دهد.

۹

۵

ب

دستآورد استاندارد

- ارتقای سلامت و ایمنی مادر و نوزاد
- ترویج زایمان طبیعی
- ارتقای ایمنی مادران باردار
- مراقبت و ارتقای ایمنی نوزادان

سنجه ۱. روند شاخص سزارین، مؤید دستیابی بیمارستان به اهداف برنامه ترویج زایمان طبیعی است.

سطح سنجه	الزامی ☐ اساسی ☒ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
گام اجرایی / ملاک ارزیابی	روش ارزیابی
۱	کاهش میزان سزارین* سالیانه مطابق با دستورالعمل ابلاغی**
۲	ثبت اطلاعات مربوط به زایمان ها به طور کامل، دقیق و به روز در سامانه ایمان
	بررسی مستند
	بررسی مستند، مصاحبه و مشاهده

توضیحات:

* شاخص سزارین و سزارین بار اول به طور ماهیانه محاسبه می گردد و در کمیته ترویج زایمان طبیعی طرح می گردد و در زمینه کاهش میزان سزارین برنامه ریزی می شود.

** دستورالعمل برنامه ترویج زایمان طبیعی در طرح تحول نظام سلامت ابلاغی طی نامه شماره ۸۹/۱۰۰ مورخ ۹۳/۲/۷ و آخرین دستورالعمل های سالیانه ابلاغی ترویج زایمان طبیعی

هدایت کننده: کمیته ترویج زایمان طبیعی و ایمن، کمیته پایش و سنجش کیفیت در بیمارستان، رئیس بخش، مامای مسئول بلوک زایمان، مسئول فن آوری اطلاعات

سنجه ۲. فرآیند خوشایند سازی زایمان طبیعی براساس دستورالعمل ابلاغی ترویج زایمان طبیعی وزارت بهداشت در بیمارستان اجرا می شود.

سطح سنجه	الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
۱	تبیین فرآیندهای خوش آیند سازی زایمان طبیعی برای مادران باردار در کمیته ترویج زایمان طبیعی
۲	رعایت اصول تکریم مادر باردار و خوش آیند سازی زایمان طبیعی توسط کارکنان *
۳	آگاهی ارائه دهندگان خدمت در بخش زایمان از محتوای دستورالعمل خوش آیند سازی **
۴	رعایت دستورالعمل ابلاغی خوش آیند سازی زایمان طبیعی **

توضیحات:

* شامل خوش آمدگویی در بدو ورود مادر به بخش زایمان، ارائه خدمات محترمانه، ایجاد شرایط تصمیم گیری آگاهانه برای مادر، حفظ حریم خصوصی مادر، امکان حضور همراه، برقراری سیستم اطلاع رسانی مناسب به همراهان درخصوص وضعیت مادر و سایر موارد طبق دستورالعمل

** دستورالعمل برنامه ترویج زایمان طبیعی در طرح تحول نظام سلامت ابلاغی طی نامه شماره ۸۹/۱۰۰ مورخ ۹۳/۲/۷ و آخرین دستورالعمل های سالیانه ابلاغی ترویج زایمان طبیعی و پوسترتکریم مادر باردار ارسالی به مراکز

هدایت کننده: رئیس / مدیرعامل بیمارستان، کمیته ترویج زایمان طبیعی و ایمن، رئیس بخش، مامای مسئول بلوک زایمان

سنجه ۳. خط مشی و روش اجرایی «اطمینان از رعایت اندیکاسیون‌های انجام سزارین» با استفاده از دستورالعمل‌های ابلاغی تدوین شده و کارکنان مربوطه از آن آگاهی دارند و براساس آن عمل می‌کنند.

سطح سنجه	الزامی ☐ اساسی ☒ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
بررسی مستند	۱ تدوین خط مشی و روش اطمینان از رعایت اندیکاسیون‌های انجام سزارین*
بررسی مستند	۲ شناسایی صاحبان فرآیند و ذینفعان** در تدوین خط مشی و روش
بررسی مستند	۳ رعایت هم سویی با سیاست های اصلی بیمارستان
بررسی مستند	۴ شناسایی و تأمین منابع، امکانات و کارکنان مرتبط
بررسی مستند	۵ ترتیب و توالی منطقی از آغاز تا پایان روش اجرایی
بررسی مستند	۶ تعیین مسئول انجام هریک از سطوح روش اجرایی
بررسی مستند و مشاهده	۷ ابلاغ فایل الکترونیک خط مشی و روش
مصاحبه	۸ آگاهی کارکنان بالینی درخصوص خط مشی و روش
مشاهده	۹ تأمین منابع، امکانات و کارکنان مرتبط
مشاهده و مصاحبه	۱۰ انطباق عملکرد کارکنان با خط مشی و روش از تاریخ ابلاغ***

توضیحات:

* لحاظ بخش نامه ابلاغی وزارت بهداشت (بخش نامه شماره ۱۲۲۷۴/۳۰۲ د مورخ ۹۴/۸/۹) در خصوص اطمینان از رعایت اندیکاسیون های سزارین و نحوه بررسی عملکرد کارکنان در کمیته بیمارستانی ترویج زایمان طبیعی و ارائه بازخورد مناسب بر اساس نتایج بررسی پرونده های سزارین در روش اجرایی
 ** به تشخیص کمیته ترویج زایمان طبیعی
 *** رعایت اندیکاسیون های سزارین طبق دستورالعمل

هدایت کننده: رئیس / مدیرعامل بیمارستان، کمیته ترویج زایمان طبیعی و ایمن، رئیس بخش، مامای مسئول بلوک زایمان

سنجه ۴. کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر، آموزش کارکنان مرتبط با مراقبت های مادر و کودک را در کارگاه های بیست ساعته برنامه ریزی و اجرا کرده و برای شرکت کنندگان گواهینامه صادر می شود.

سطح سنجه	الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل ☐	استاندارد مرتبط
	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐	
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی	
بررسی مستند	برنامه ریزی برای آموزش برگزاری کارگاه های ۲۰ ساعته شیر مادر برای کارکنان مرتبط *	۱
مصاحبه	اجرای کارگاه براساس عناوین آموزشی استاندارد ۲۰ ساعته شیر مادر برای کارکنان مرتبط طبق دستورالعمل **	۲
بررسی مستند	دارا بودن گواهینامه کتاب ۲۰ ساعته کارکنان مرتبط با استاندارد **	۳

توضیحات:

* متخصصین زنان / اطفال و ماماها و کارکنان بخش های کودکان، NICU و نوزادان
 ** انجام پیش آزمون و پس آزمون) و احتساب نمره قبولی ۸۰٪ و صدور گواهینامه و برای کارکنان با سابقه کمتر از ۶ ماه، علاوه بر آزمون کتاب ۲۰ ساعته دوره توجیهی سیاست تغذیه با شیر مادر ارائه شده باشد.
 دستورالعمل های مرتبط: راهنمای پایش بیمارستان دوستدار کودک و کتاب حمایت و ترویج تغذیه شیر مادر در بیمارستان کودک (دوره آموزش ۲۰ ساعته برای کارکنان بیمارستان)

هدایت کننده: کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر، رئیس بخش زایمان، رئیس بخش کودکان، رئیس بخش NICU، رئیس بخش نوزادان، مامای مسئول بلوک زایمان

سنجه ۵. ارائه دهندگان خدمت در دوره های بازآموزی و سمینارهای برگزار شده از سوی کمیته دانشگاهی و کشوری در رابطه با ایمنی مادر و نوزاد، ترویج زایمان طبیعی و تغذیه با شیر مادر شرکت می کنند.

سطح سنجه	الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل ☐	استاندارد مرتبط
	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐	
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی	
بررسی مستند	شرکت ارائه دهندگان خدمت * زایمان در دوره های الزامی ** برنامه ترویج زایمان طبیعی	۱
بررسی مستند	شرکت اعضای کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر در کارگاه های شیرمادر	۲

توضیحات:

* شامل متخصص زنان و زایمان، ماما
 ** فوریت های مامایی زایمان فیزیولوژیک، ارزیابی سلامت جنین و بر اساس دستورالعمل راهنمای پایش و ارزیابی مجدد دوستدار کودک

هدایت کننده: کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر، کمیته ترویج زایمان طبیعی و ایمن

سنجه ۶. کمیته ترویج زایمان طبیعی ایمن بر عملکرد کارکنان در زمینه رعایت دستورالعمل‌های مراقبت‌های مادر و کودک، آموزش مادران و اجرای اقدامات ده گانه نظارت می‌کند و در صورت لزوم اقدام اصلاحی / برنامه بهبود تدوین و اجرا می‌شود

سطح سنجه	الزامی ☐ اساسی ☒ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلیزنگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
۱	تدوین شیوه نامه نظارت* بر رعایت دستورالعمل‌های مراقبت‌های مادر و کودک، آموزش مادران و اجرای اقدامات ده گانه توسط کمیته ترویج زایمان طبیعی و ایمن، کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر
۲	نظارت* بر عملکرد کارکنان ارائه دهنده خدمات مرتبط با زایمان براساس شیوه مصوب کمیته ترویج زایمان طبیعی و ایمن، کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر
۳	انجام اقدام اصلاحی / تدوین برنامه بهبود بر اساس نتایج نظارت‌ها توسط کمیته ترویج زایمان طبیعی و ایمن، کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر

توضیحات:

* دامنه شیوه نامه نظارت حداقل شامل نظارت در تمام شیفت‌ها در اتاق زایمان، بخش زنان، بخش پس از زایمان، بخش مراقبت ویژه نوزادان، بخش اطفال، کلینیک ارائه خدمات دوران بارداری و مشاوره شیردهی، داروخانه است.
** ناظرین از اعضای کمیته‌های ترویج زایمان طبیعی و تغذیه با شیر مادر انتخاب می‌شوند.

هدایت کننده: اعضا، کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر و ترویج زایمان طبیعی، کمیته پایش و نظارت، رئیس بیمارستان، رئیس بخش زنان و زایمان، مسئول بهبود کیفیت

سنجه ۷. ترخیص مادران و شیرخواران به صورت هم‌زمان انجام شده و کمیته ترویج زایمان طبیعی ایمن بر اجرای آن نظارت می‌کند.

سطح سنجه	الزامی ☐ اساسی ☒ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلیزنگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
۱	ترخیص هم‌زمان مادران و شیرخواران در صورت سلامت آنها و دستور پزشک
۲	نظارت کمیته ترویج زایمان طبیعی ایمن و ترویج تغذیه با شیر مادر بر ترخیص هم‌زمان و استمرار تغذیه با شیر مادر

توضیحات: دستورالعمل‌های مرتبط: راهنمای پایش و ارزیابی مجدد بیمارستان‌های دوستدار کودک

هدایت کننده: رئیس / مدیرعامل بیمارستان، کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر، کمیته ترویج زایمان طبیعی و ایمن، رئیس بخش زنان و زایمان

سنجه ۸. کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر ایمن با تعیین مسؤلیت‌ها بر اجرای قانون شیر مادر و کد بین‌المللی بازاریابی جانشین شونده‌های شیر مادر و منع تبلیغات شیر مصنوعی، شیشه و گول زنک نظارت می‌کند.

سطح سنجه	الزامی ☒ اساسی ☐ ایده‌آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
۱	کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر با تعیین مسؤلیت‌ها و اجرای قانون شیر مادر و کد بین‌المللی بازاریابی جانشین شونده‌های شیر مادر و منع تبلیغات شیر مصنوعی، شیشه و گول زنک نظارت می‌کند
۲	تعیین ناظران با مسؤلیت‌های معین جهت ارزیابی نحوه اجرای قانون شیر مادر و کد بین‌المللی توسط کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر
۳	نظارت بر رعایت سیاست ترویج تغذیه با شیر مادر در داروخانه *
مصاحبه	

توضیحات:

* بر اساس راهنمای پایش بیمارستان دوستدار کودک از جمله عدم ارائه شیر مصنوعی، ممانعت از حضور نمایندگان شرکت‌های تولیدکننده شیر مصنوعی، عدم دریافت نمونه‌های رایگان و هدایا از این شرکت‌ها، عدم ارائه پکیج تبلیغاتی در زمینه تغذیه با شیر مصنوعی، عدم وجود بطری و گول زنک در داروخانه بیمارستان.

هدایت‌کننده: کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر، مسئول فنی داروخانه

سنجه ۹. پایش دوره ای، با زمان بندی مشخص در خصوص برنامه شیر مادر انجام شده و همکاری لازم با مرکز بهداشت شهرستان و استان در انجام ارزیابی مجدد صورت می پذیرد و در صورت لزوم اقدام اصلاحی / برنامه بهبود تدوین و ابلاغ می شود.

سطح سنجه	الزامی ☐ اساسی ☒ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
۱	انجام پایش شش ماه یک بار ده اقدام بیمارستان دوستدار کودک توسط کمیته ترویج زایمان طبیعی طبق دستورالعمل *
۲	انجام اقدام اصلاحی / تدوین برنامه بهبود بر اساس نتایج پایش توسط کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر
۳	مشارکت و همکاری بیمارستان *: در انجام ارزیابی مجدد ده اقدام دوستدار کودک توسط مرکز بهداشت استان / شهرستان

توضیحات:

* راهنمای پایش بیمارستان‌های دوستدار کودک
 ** بیمارستان حداقل یکی از اعضا، کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر جهت همراهی و مشارکت در ارزیابی تیم مرکز بهداشت شهرستان و استان معرفی کرده است.

هدایت کننده: رئیس / مدیرعامل بیمارستان، کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر

سنجه ۱۰. کمیته ترویج زایمان طبیعی ایمن، نشریات آموزشی برای مادران را تهیه و با روش مشخص در اختیار مادران باردار می گذارد.

سطح سنجه	الزامی ☐ اساسی ☒ ایده آل ☐
استاندارد مرتبط	آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
روش ارزیابی	گام اجرایی / ملاک ارزیابی
۱	تهیه پمفلت / نشریه آموزشی برای مادران با موضوع مراقبت های دوران بارداری، زایمان و پس از زایمان *
۲	توزیع پمفلت / نشریه آموزشی برای مادران با موضوع مراقبت های دوران بارداری، زایمان و پس از زایمان با روشی مشخص *: برای تمامی مادران باردار

توضیحات:

* دستورالعمل برنامه ترویج زایمان طبیعی در طرح تحول نظام سلامت
 ** ضمن برگزاری کلاس های آمادگی برای زایمان (۸ جلسه آموزشی) ویژه مادران باردار در بیمارستان، توزیع پمفلت های آموزشی مراقبت های دوران بارداری، زایمان و پس از زایمان صورت پذیرد.

هدایت کننده: کمیته ترویج تغذیه با شیر مادر، کمیته ترویج زایمان طبیعی و ایمن

ب	۵	۱۰	بیمارستان از رعایت دستور العمل «بیمارستان دواستدار مادر» اطمینان حاصل می‌کند.
---	---	----	---

دستآورد استاندارد
 ■ اخذ لوح بیمارستان دوستدار مادر
 ■ ارائه مراقبت های ایمن به مادران و نوزادان

■ اخذ لوح بیمارستان دوستدار مادر

ارائه مراقبت های ایمن به مادران و نوزادان

سنجه. بیمارستان در راستای استقرار گام های ده گانه استاندارد د دوستدار مادر برنامه ریزی و اقدام کرده است.

سطح سنجه		☐ الزامی ☒ اساسی ☐ ایده آل	
استاندارد مرتبط		☐ آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☒ دوستدار مادر ☐ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر	
گام اجرایی / ملاک ارزیابی		روش ارزیابی	
۱	اجرای گام های ده گانه استاندارد دوستدار مادر*	مشاهده و بررسی مستند	
۲	اخذ لوح دوستدار مادر	بررسی مستند	

توضیحات:
* آخرین نسخه ابلاغی کتاب «راهنمای کشوری ارائه خدمات مامائی و زایمان»، بازنگری دوم این کتاب طی بخشنامه ۱۱۰۵۶/۴۰۰ د مورخ ۹۱/۸/۲۳

* آخرین نسخه ایلای کتاب «راهنمای کشوری ارائه خدمات مامائی و زایمان»، بازنگری دوم این کتاب طی بخشنامه ۱۱۰۵۶ / ۴۰۰ ر

مورخ ۹۱/۸/۲۳

هدایت کننده: رئیس / مدیر عامل بیمارستان، رئیس بخش زایمان، کمیته ترویج زایمان طبیعی و ایمن

بیمارستان از رعایت دستورالعمل «بیمارستان دوستدار کودک» اطمینان حاصل می‌کند.

۱۱

۵

ب

دست‌آورد استاندارد

■ اخذ لوح بیمارستان دوستدار کودک

■ ارائه مراقبت‌های ایمن به مادران و نوزادان

سنجه. بیمارستان در راستای استقرار گام‌های ده گانه استاندارد دوستدار کودک برنامه ریزی و اقدام کرده است.

سطح سنجه		الزامی ☐ اساسی ☒ ایده‌آل ☐
استاندارد مرتبط		آموزش ☐ ایمنی بیمار ☐ هتلینگ ☐ دوستدار مادر ☒ دوستدار کودک ☐ ارتقاء سلامت ☐ سایر ☐
گام اجرایی / ملاک ارزیابی		روش ارزیابی
۱	اجرای گام‌های ده گانه استاندارد دوستدار کودک *	مشاهده و بررسی مستند
۲	اخذ لوح دوستدار کودک	بررسی مستند

توضیحات:

* دستورالعمل‌های مرتبط: راهنمای پایش و ارزیابی مجدد بیمارستان دوستدار کودک

هدایت کننده: رییس / مدیرعامل بیمارستان، رییس بخش زایمان، رییس بخش کودکان، رییس بخش زنان، رییس بخش NICU، رییس بخش نوزادان